7/7496

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.13.APK.0.12.00.00/320-3201
KONU : Yazılı Soru Önergesi

11 TEMMUZ 2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 30.05.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7496-15465-15400 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi YANMAZ'a ait 7/7496-15465/36588 Esas No'lu yazılı soru önergesi Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığınca incelenmiş olup, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığının konuya ilişkin görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Ülkeler arasında dostane ilişkilerin geliştirilmesi ve bu ülkelerde çalışan vatandaşlarımızın sosyal güvenceye kavuşturulması, çalıştıkları ülkelerden kazandıkları sosyal güvenlik haklarından Türkiye'de bulundukları sırada da yararlanmalarını teminen işçilerimizi çalıştıran Devletler ile Devletimiz arasında sosyal güvenlik sözleşmeleri yapılmıştır.

Bu güne kadar İngiltere, Almanya, Hollanda, Belçika, Avusturya, İsviçre, Fransa, Libya, Danimarka, İsveç, Norveç, K.K.T.C., Makedonya ve Azerbaycan ile ikili sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmıştır.

Bu ülkelerle yapılan ikili sosyal güvenlik sözleşmeleri ile hak ve yükümlülük bakımından çalıştıkları ülke vatandaşları ile eşit işlem görmeleri, her iki ülkede geçen hizmet sürelerinin birleştirilerek Kurumdan ve akit ülkeden aylık bağlanması, hastalık halinde, sigortalının ve aile fertlerinin diğer akit taraf ülkesinde bulundukları sırada da sağlık yardımlarından yararlanmaları, çalışılan ülkede kazanılan haklardan ülkemize dönmeleri halinde de yararlanmaya devam etmeleri sağlanmıştır.

Yurda kesin dönüş yapan vatandaşlarımız sonradan çalıştıkları ülke mevzuatına göre yaşlılık aylığına hak kazanmaları halinde yaşlılık, çalışma gücünü kaybetmeleri halinde malüllük, ölümleri halinde ise hak sahiplerine dul ve yetim aylığı bağlanabilmektedir.

Yukarıda isimleri belirtilen 14 ülke ile yapılan ikili Sosyal Güvenlik Sözleşmelerinde, işçiden ve iş verenden kesilen primlerin sigortalılara iade edilmesi ile ilgili bir hüküm bulunmamaktadır. Primlerin sigortalılara iade edilmesi halinde ise, çalışılan ülkede geçen hizmetlerin tasfiye olması nedeniyle sigortalıların ve aile bireylerinin Sosyal Güvenlik hakkından yoksun kalacağı düşünülmektedir.

7/7496

Ancak, Türkiye-Almanya Sosyal Güvenlik Sözleşmesinde yer almamasına rağmen Almanya'da çalışan işçilerimiz, çalıştığı sürelerde kesilen primlerinin tarafına iade edilmesi için Alman İş Mahkemelerine açtıkları davalar lehlerine sonuçlandığından bu ülkede çalışan vatandaşlarımız ülkemize döndüklerinde kendilerinden kesilen primlerini talep etmeleri halinde Alman sigorta merciinden alabilmektedirler. (01.01.1999-31.12.2001 yılları arasında 7581 vatandaşımız Almanya'da geçen çalışmalarına ait primlerini almıştır.)

Diğer taraftan, İsviçre'de çalışan vatandaşlarımız, Türkiye-İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesini tadil eden ve 01.06.1981 tarihinde yürürlüğe giren ek sözleşmenin 10. a maddesine göre, İsviçre'de geçen çalışmalarına ait kendisinden ve iş vereninde kesilen yaşlılık-ölüm sigortası primlerini Kuruma transfer ettirebilmekte ve transfer edilen primlere ait çalışma süreleri aynen Türkiye'de çalışılmış hizmet olarak değerlendirilmektedir. Vatandaşlarımızın transfer edilen primlerine ait çalışma sürelerini 3201 sayılı Kanuna göre borçlanmaları halinde transfer edilen primleri İsviçre Frangı olarak kendilerine iade edilmektedir. (01.06.1981 tarihinden günümüze kadar 15.558 vatandaşımızın 366.546.878. Frank pirimi transfer edilmiştir.)

Bilgilerinize arz ederim.

Yaşar OKUYAN
Bakan